

Izhaja tedensko.
Poština plačana v gotovini.
Uredništvo: Narodni dom,
Tajništvo Narodno - socijalistične stranke. Telef. št. 77.
Inserati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Redna številka št. 150.
Uredništvo: Ljubljana, Grajski trg 11.
Telefon št. 77.
4 kloni.
Glasnik

Jugoslavija.

Naš parlament.

Ljubljana 27. maja 1921.

Ko čitamo poročila drugih parlamentov moramo pripoznati, da je nas malo sram, ker primerjanje kaj delajo drugi, nam še le predoči neznansko nizko stopnjo našega parlamenta v Beogradu. Svet se prenavlja in odsev tega prenavljanja vidimo v parlamentarnem življenju velikih narodov, kakor so to Angleži, Francozi, Amerikanci in Nemci. Vlade, kakor posamezne politične stranke pazno motrijo vse porajajoče se dogodke, da ne zamudijo trenotka, ki je poln važnosti za življenje posameznih narodov.

In naš parlament, kaka revščina, kaka duševna ničla, proti pred našimi očmi razvijajočimi se dogodki.

Iz Beograda nam ne javljajo drugega kakor vedne ministrske krize, ki niso nič drugega kakor navadno kristolovstvo posameznikov, kakor tudi političnih strank. Parlament in stranke se bavijo tedne in tedne z „velevažnim“ problemom bo li postal policist Pribečević, minister notranjih zadev ali ne. Vse mišljenje naših takozvanih državotvornih strank gre za tem, koliko ministrov bodo dobili demokraciji, koliko radikali, v ozažju pa stojijo banke, ki so zvezane z državotvornima strankama, že računajoč, koliko dobička bo prineslo, ko dobi ta stranka ministre. Žalostno, nesrečni ljudje, nesrečen narod.

Dve in polletni obstoji naša država, pa še nismo slišali govora od našega ministra zunanjih zadev. Vse kar smo slišali o naši zunanji politiki je, da se nam od naših ministrskih predsednikov vedno in vedno zatrjuje, da gremo roko v roki z našimi velikimi zavezniki. Reče se nam celo, da moramo biti hvaležni vsem, predvsem seveda še Italiji.

V našem parlamentu ne slišimo ničesar o velikih stvareh, ki se godijo pri naših sosedih, če pa slišimo kedaj vendar enkrat kaj, potem slišimo, da smo zopet enkrat pogoreli, pravijo, da so nas drugi prekanili, v resnici smo pa mi vse zaspali.

Tako daleč nas je privedlo kristolovstvo posameznikov, tako daleč je nas privedla strankarska strast. Stranke vidijo le strankarske koristi, pri tem pozabljajo na državo, na narod. To je politika nezrelih ljudi, pa naj se še tako imenujejo „državotvorne“ ali kakor že hočejo.

Ta politika bo nas pripeljala do poloma. Ali ne vidijo ti nesrečni državotvorni ljudje, da so jo v svoji slepoti in nezmožnosti pripeljali celo tako daleč, da danes podpira Francija Bulgarijo in to ne samo na škodo Jugoslavije, tudi celo na škodo Srbije same. Na Ogrskem dela Francija s polno paro, da uredi in konsolidira ogrske razmere, da gre celo tako daleč, da propagira personalno unijo med Ogrsko in Romunijo.

Da, za vse to ni časa, najbolj važna je Pribečevićeva oseba, bolj važni so policajparagrafi, domovino naj vzame vrag, samo da bodo gotova stranke in osebe dosegle to, kar hočejo.

Državno posojilo.

Zahteve, ki se stavijo na državne blagajne so vsaki dan večje in vlada premišljuje kako bi se rešila iz te vedno večje zadrege. Na vsaki način državi ne bode preostalo drugega, kakor najeti posojilo ali od lastnih državljanov ali v tujini. Znano je, da so poskus najeti posojilo v tujini spodleteli in sedaj se vlada pripravlja, da najame posojilo od svojih državljanov. Pomočnik finančnega ministra dr.

Kostrenčič je že potkal na vrata vseh vodilnih denarnih zavodov. Vlada bi rabila za enkrat 500 milijonov dinarjev ali 2 milijardi kron. Denarni zavodi so pri tej priliki opozorili vlado, da je za uspešno posojilo nemudoma potrebno, da se reši zadeva o 20 odstotnem odtegljaju ob času zamenjave kron v dinarsko - kronske novčance, dalje naj se reši tudi vprašanje vojnih posojil.

Naša vlada do sedaj avstrijskih vojnih posojil ni priznala, s tem pa so seveda najbolj oškodovani denarni zavodi, ki so svojčas morali podpirati vojna posojila.

Radi te zahteve denarnih zavodov, je zadelo namenjeno najetje drž. posojila na zapreke.

Druge države imajo zadeve z vojnimi posojili že rešene in sicer več ali manj ugodno.

Vsekakor si mora mlada država pridobiti zaupanje in to predvsem pri lastnih državljanih. Zaupanje pa si pridobi, ako redno plačuje svoje obveznosti. Raditega ne moremo ravno trditi, da bi bila naša vlada na pravem potu pridobiti si zaupanje, ko n. pr. tistih odtegnjenih 20 odstotkov do danes ni plačala. Državni računi morajo biti pač v redu, potem bode tudi zaupanje državljanov do države rastlo in vladi ne bode treba tako težko iskati posojila, kakor ga išče sedaj.

Da, da, država se ne vzdržuje s policijo in bankami, kakor to mislijo naši demokrati, napraviti državo srečno in močno je treba vse nekaj drugega, kakor pa demokratsko nasilje.

Ime naše države.

Za ime naše države se je vršila dolga borba. Večina naroda je bila za to, da se imenuje naša država „Jugoslavija“, drugi, posebno Srbi so bili za to, da naj se naša država imenuje kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Med tistimi, ki so za časa volitev najbolj agitirali s tem, da naj se imenuje naša država „Jugoslavija“ so bili ravno naši demokrati. V naši konstituenti v Beogradu se je glasovalo o imenu naše države že trikrat in glej demokraciji, ki so pri volitvah rekli, da naj se naša država imenuje „Jugoslavija“ so v konstituenti glasovali že trikrat proti temu, da bi se naša država imenovala „Jugoslavija“. To so možje ti naši demokrati in se še najdejo ljudje, ki njim zaupajo. Toda čujmo kaj pišejo sedaj, ko so prelomili svojo besedo. Glavno glasilo demokratov zagrebška „Riječ“ piše:

„**Državno ime.** Treba razlikovati dvoje: službeno ime države in narodno ime države, t. j. kako državo zove sam narod. Konstatirati moramo radostno činjenico, da je vprašanje imena naše države v narodu že rešeno. Narod našo državo zove „Jugoslavija“. Tako našo državo imenujejo kmetje na vasi, vojaki po kasarnah, tako jo zove intelektualca, tako se zove v vsem tisku, tako jo imenujejo v skupščini poslanci, ministri celo — radikalni ministri (najradikalnejši med radikalnimi ministri je vsekakor g. dr. Velizar Jančević, a še njemu prav često uide iz ust beseda „Jugoslavija“). Skratka: ves narod zove našo državo z imenom „Jugoslavija“, in ni je sile, ni ga zagona, ni ustave, ki bi mogla na tem kaj izpremeniti in ki bi mogel narodu vsiliti za državo kako drugo ime... A kaj pomenja službeni naziv države in ali more imeti kakšnega vpliva na narodni naziv države? Pomenja, da se bo s službenim imenom — Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev — ime-

novala država v uradnih aktih, da bo to ime na pečatih, štampiljkah in kovtetah državnih uradov... a vse to ne bo moglo iztrebiti v narodu imena Jugoslavija.“

Torej ves narod govori in piše samo o Jugoslaviji, demokrati to vedo in znajo, še več, oni so obljubljali na vsakem volilnem zborovanju, da bodo gasovali za „Jugoslavijo“. Ko pa je prišlo do glasovanja so dano besedo prelomili in so glasovali proti „Jugoslaviji“. Ali se ne pravi to kar piše „Riječ“ volilce imeti za navadne norce. Sedaj ko so dano besedo prelomili, se iz volilcev direktno norčujejo. Kaj je bilo treba pravi „Riječ“, da se država imenuje uradno „Jugoslavija“, saj jo ljudje itak tako imenujejo. To je lumparija, katere so zmožni edino le demokrati. No volilci bodo z njimi že obračunali. Navaden človek se, ako je kako besedo prelomil vsaj sramuje, ne tako naši demokrati. „Riječ“ piše namreč še tole:

„**Demokratska stranka in državno ime.** Protivniki demokratske stranke vpijejo danes, da je demokratska stranka „izdala“ jugoslovenstvo, ker je dopustila državi službeni naziv „kraljevina SHS“. Demokratske stranke ti napadi prav nič ne vznemirjajo.“

Torej demokrati so čisto mirni, take malenkosti kakor predbacivanja o prelomljeni besedi naše demokrate ne vznemirjajo.

Prepričani pa smo, da bodo gospodje demokrati, po prihodnih volitvah prav vznemirjeni, toda, to pa volilcev prav nič ne bode vznemirjalo.

Hrvati v konstituenti

Vseh Hrvatov iz cele Jugoslavije v konstituenti je 93 in so po strankah razdeljeni sledeče:

HRSS (hrv. rep. seljačka stranka)	49
HPS (hrv. pučka stranka, kler.)	13
Hrvatska zajednica	11
JDS	10
Zemljoradniki	3
Stranka prava (frankovci)	2
Dr. Trumbić in dr. Hrvoj	2
Komunisti	3

Za ustavo so glasovali le oni Hrvati od JDS, 20 Hrvatov je glasovalo proti ustavi, 63 Hrvatov pa sploh ne gre več v konstituento.

Oklic hrvatskih poslancev.

Hrvatski poslanci, ki so zapustili konstituento, so hoteli izdati oklic na hrvatski narod, ki ga je podpisalo 63 poslancev in sicer 49 radičevcev, 11 narodnih zajedničarjev in 3 frankovci. Vlada pa je oklic zaplenila v celoti, zaplenila je celo podpise poslancev.

Volilna agitacija v osvobojenih krajih. Hrvatski ban dr. Tomljenović odstopi.

V onih krajih Dalmacije, ki se bili zasedeni po Lahih in so postali sedaj, ko so šli Lah nazaj, prosti, se bodo vršile naknadno volitve v konstituento. Demokrati so že začeli z agitacijo in sicer bode kandidiral na otoku Krk hrvatski ban dr. Tomljenović, ki bo moral v najkrajšem času odstopiti. Da

bo njegov odstop malo lepši, m. č. čerj priporiti mandat na Krku. — Da se začne tozadevna volilna borba se je dr. Tomljenović že v nedeljo peljal z velikim spremstvom na otok Krk. Demokrati so s tem volilcem otoka Krka vsilili volilno borbo, katero so oni odklonili s tem, da so sklenili da kandidirajo za konstituento dr. Trinajstića. Kakor se vidi so demokrati povsodi enak, povod hočejo s silo priti na krmilo, pa ne pojde.

Ultimat komunističnih poslancev vladi.

Naša vlada je pred nekaj meseci prepovedala komunistične organizacije in komunistično časopisje. Proti tem ukrepom vlade se komunisti svoj čas niti ganili niso, kljub temu da imajo v konstituenti 59 poslancev. Ker se pa komunisti tudi drugače niso čisto nič brigali za trpljenje delavnega ljudstva, so začeli delavci komunistično stranko trumoma zapuščati. Sedaj pa so se komunisti ustrašili in naenkrat zahtevajo od vlade, da jim dovoli njihove prejšnje organizacije. Ta korak so podkrepili s tem, da so izročili vladi ultimatum in zahtevali odgovor tekom treh dni. Zagrozili so vladi, da ako ona njihovim zahtevam ne ugodi, bodo komunistični poslanci odšli iz konstituante.

V slučaju pa, da jim vlada ugodni ostanejo v konstituenti, vendar pa bodo gasovali proti ustavi.

Uredba ministrstva saobračaja.

Ministrski svet je sklenil uredbo ministrstva saobračaja in njegovih službenih uradov. Cel promet dr. žel. upravlja minister saobračaja in so mu podeljena sledeča ravateljstva: Generalno ravateljstvo držav. železnic v Beogradu ravateljstvo v Nišu, Zagrebu, Novem Sadu in Sarajevu ter ravateljstvo za rečno brodarstvo v Beogradu, ravateljstvo za pomorsko brodarstvo u Splitu in ravateljstvo za železniške gradbe v Beogradu. Nj. V. regent je to naredbo že podpisal.

Tovarne vžgalic v Jugoslaviji.

V Jugoslaviji je šest tovaren, ki izdelujejo vžgalice. Tovarna v Osijeku izdelava dnevno 350.000, v Baji 50.000, v Novem Vrbasu 60.000, v Vrbovskem 60.000, v Dolcu pri Travniku 200.000 škatljic po 60 švedskih vžgalic. Tovarna v Rušah v Sloveniji izdelava dnevno 60.000 škatljic vžgalic iz žvepla. Tovarna v Beogradu pa je bila za časa vojne porušena, sedaj pa se nahaja v nji markarnica. Skupni pridelek znaša torej 780.000 škatljic dnevno, s katerim je krita naša glavna potreba. Pred vojno so tovarne uvžale mehak les za vžgalice in škatljice večinoma iz Sibirijske ruski topol. Sedaj večinoma upotrebjavajo kanadske topole, ki uspevajo v Baranji in v nekaterih krajih Bosne.

Rusi v Jugoslaviji. Ministrski predsednik Pašić je rekel, da stanejo ruski begunci našo državo mesečno 24 milijonov kron.

Svetovni pregled.

Ljubljana, 27. maja 1921.

Iz vseh krajev prihajajo vesti, da bode letos prav dobro leto. Izkaz mednarodnega poljedelskega urada v Washington-u dokazuje, da bode žetev za 9 odstotkov ugodnejša kakor srednji pridelek v zadnjih desetih letih. Vest, ki prihajajo iz vseh evropskih držav pravijo, da bode letina naravnost dobra. Tako je upanje, da letos ne bode nikjer pomanjkanja poljskih pridelkov in ko bi v naši državi ne vladale take

izvanredne slabe razmere, bi mogli upati, da bodo cene letos padle. Toda naši narodni gospodarji pravijo, da cene v naši državi še ne bodo tako kmalu padale.

Anglija.

(Svetovno gospodarstvo. — Zveze. — Nova konstitucija angleške svetovne države.)

Angleška svetovna država bo obdržala v kratkem času v Londonu vedležavno konferenco. V to svrhu so

se napotil v London ministrski predsednik Kanade, Avstralije, Nove Zelandije in Južne Afrike.

Angleškemu svetovnemu gospodarstvu dela velike skrbi Japonska, ki postaja vedno močnejša in si pridobiva na izhodu vedno več vpliva. Geslo angleške zunanje politike je, da se mora z močnim nasprotnikom kar najbolj prijazno občeovati. Radi tega je Angleška že dalje časa zvezana z Japonsko. Ker ta zveza sedaj poteče, jo hoče Anglija obnoviti. Naloga, katero ima angleška diplomacija izvršiti ni mala. Kajti, razun Japonske je še tudi Amerika, s katero hoče Anglija imeti kar najboljše in prijateljske stike.

Znano pa je, da je razpoloženje med Japonsko in Ameriko vse prej kakor pa prijateljsko. Angleška diplomacija mora delati jako previdno, da si ohrani prijateljstvo tako Amerike kakor Japonske, zraven pa še zagotoviti svoje interese. Raditega je predložila Angleška Japonski nove temelje, na katerih bi slonela nova japonsko - angleška zveza. Japonska se mora odpo-vedati želji, pridobiti si kitajskega ozemlja in opustiti mora vsako napadno politiko proti Ameriki, pač pa sme Japonska nastopiti proti eventualnemu naraščanju ruske premoči v Aziji. S prvima dvema točkama se hoče Anglija zavarovati pred japonskimi aspiracijami na Avstralijo in Novo Zelandijo, ob enem pa si hoče pridobiti zasluge v Ameriki, kajti priznanje teritorialne integritete Kitajski s strani Japonske in opustitev agresivne politike proti Ameriki so tudi najsrečnejše želje Amerike. Ako se torej Angliji posreči, da sklene na tej podlagi z Japonsko novo zvezo, bo imela za seboj dve najmočnejši državi na svetu in angleško svetovno gospodarstvo je zopet za dolgo vrsto let zagotovljeno.

Rusija pa je danes slaba in za angleško svetovno gospodarstvo ne pride toliko v poštev, radi tega se Anglija čisto nič ne obotavlja postaviti se proti Rusiji. Če bode pozneje enkrat Rusija zopet močna, bo Anglija seveda tudi z Rusijo prijazna, do tedaj pa je še čas. Za sedaj pa si hoče Anglija zagotoviti Indijski in Atlantski ocean, obenem pa hoče, da bode imela glavni vpliv v Tihem oceanu Amerika. Japonski pa prepusti, da se peča z eventualnim naraščanjem ruske premoči v Aziji.

Važno je tudi vprašanje, ki ga bodo reševali angleški ministrski predsednik, to je vprašanje nove konstitucije angleške svetovne države. Angleško kraljestvo se naj spremeni v resnično zvezo držav s skupnimi posli in notranjo neodvisnostjo v najširšem obsegu.

Francija.

Pred več kot 10 leti je prekinila Francija z papežem vse zveze, ter odpokljala tedaj tudi svojega poslanika,

ki ga je imela pri sv. stolici. Sedaj pa prihaja vest, da je stopila Francija z Vatikanom zopet v diplomatsko zvezo ter je imenovala za svojega izvanrednega poslanika pri sv. stolici g. Jonnarta.

Rusija.

(Angleško prijateljstvo. — Lenin potuje na Angleško. — Angleško - ruska trgovinska pogodba.)

Anglija je bila prva država, ki je začela prijazno postopati s sovjetsko Rusijo. Znano je, kako je svoj čas hvalil angleški ministrski predsednik Lloyd George ruske boljševike kot pametne ljudi, znano pa je tudi, da se je Lenin o angleških kapitalistih jako pohvalno izrazil. Cisto gotovo je, da ta medsebojna hvala ni bila odkritosrčna ne od strani Lloyd George-a, ne od strani Lenina. Lloyd George je hotel prevariti Lenina in Lenin je zopet hotel prevariti Lloyd Georgea. Lenin hoče, da zmagaja njegova ideja, Lloyd George se boji, da bi Anglija ne zgubila svetovnega gospodarstva. Lenin pa potrebuje, da privede svojo idejo do zmage, neobhodno angleške industrije, Lloyd George pa na drugi strani potrebuje, ako hoče, da bode Anglija ostala kar je bila, ruske odjemalce za angleško industrijo. Tako sta postala Lenin in Lloyd George na zunaj velika prijatelja, na tihem pa delata oba neumorno, kako bi eden drugega prekanil.

Sedaj hoče Lenin posetiti celo Anglijo in so pogajanja za ta poset že skoraj popolnoma dozorela. In zopet upa Lenin, da bode imela od tega potovanja njegova ideja korist in Lloyd George misli, da bo koval iz tega potovanja korist za Anglijo.

Poročali smo že, da se je sklenila med Rusijo in Anglijo trgovinska pogodba. Anglija je dopustila, da se sme v Rusijo izvažati vse, kar Rusija zahteva. In Rusija je takoj naročila veliko potrebnih za armado. Zakaj ne? Lenin misli, da bo bil s temi puškami Angleže v Aziji. Mogoče Angleži to vedo, toda oni si mislijo, če pušk ne damo mi, jih bodo dali pa Nemci. Tako ima vsaj angleška industrija dobiček. V Londonu se osnuje velika ruska banka, kajti Lenin je rekel, da brez kapitalizma ne gre. Angl. firme pa so stopile vse v trgovsko zvezo z rusko vlado.

Nemčija.

(Odškodnina Nemčije. — Antanta in Nemčija. Nemška politika.)

Kakor smo že poročali, je sprejela Nemčija ultimatum, ki ga je njej stavila antanta. Poglejmo si enkrat kake obveznosti si je nakopala Nemčija s sprejetjem ultimata. Letni obrok, ki ga mora plačati Nemčija antanti znaša z eksportno odjajo 3 milijarde v zlatu, ali 45 milijard v papirju. Letni proračun Nemčije za leto 1921 pa znaša

okroglo 42 milijard državnih davkov. Nemčija mora oddati antanti vse davke.

Interesantno je v tej zadevi mišljenje merodajnih nemških krogov. Vsi so mnenja, da bode Nemčiji nemogoče plačati take ogromne vsote in se tolažijo s tem, da bodo postale v kratkem času razmere popolnoma druge in trdno upajo, da bodo potem te nove razmere prinesle Nemčiji olajšanje, morebiti pa tudi, da se Nemčija popolnoma otrese vseh dolžnosti, ki jih je prevzela.

Gotovo je danes, da hoče antanta Nemčijo popolnoma uničiti, tako lepo tiho njej zavija vrat. Nemčija seveda tudi ni mirna in tudi ona dela z vso močjo kje da bode zadela antanto najhujše. Nemčija računa nedvomno na boljševike in z njimi zvezane Turke. Večkrat smo že povedali v našem listu, da se vršijo sedaj v Mali Aziji velicpomembne stvari. Vodj se tam sicer samo turško - grška vojna, toda za to vojno tičijo vse druge stvari. Zvedeli smo od popolnoma zanesljive strani, da pošilja Nemčija veliko število vojakov v civilnih oblekah preko Italije v Malo Azijo za turško armado.

Ker je torej v Evropi nemogoče priti antanti do živega, hočejo zadati Nemci antanti udarec tam, kjer je antanta najbolj občutljiva in to je Mala Azija, kot most k angleškemu imperiju in jako nevarna točka radi islamske solidarnosti. Kakor se vidi, se igrajo velike igre.

Avstrija.

(Glasovanje o prikloplitvi k Nemčiji v Salzburgu. — Koroško vprašanje.)

Deželna vlada v Salzburgu je hotela izvesti 29. maja 1921 ljudsko glasovanje o prikloplitvi Salzburgske k Nemčiji. Antanta je proti temu glasovanju nastopila z vso energijo in tudi dunajska vlada je prav milo prosila Salzburgane naj odstopijo od namernanega glasovanja. In salburška deželna vlada je v resnici odstopila od glasovanja, to se pravi deželna vlada

ne bode vodila glasovanja. Ker pa ljudstvo hoče, da se mora glasovanje na vsak način vršiti bodo vodile glasovanje pol. stranke in sicer krščanski socialci, vsenemci in socialni demokrati. Glasovanje se bode vršilo na vsak način na 29. maja 1921.

Izjava ministrskega predsednika Pašiča radi Koroške, ki smo jo prinesli v zadnji številki, je močno vplivala na Avstrijce.

Listi vseh struj in barv se bavijo na široko in dolgo s Pašičevim govorom. Samoobsebi umevno, da kričijo avstrijski listi v svet, da se hoče napraviti Avstriji velika krivica. Toda nič ne bo pomagalo. Avstrija bo morala dati Koroško Jugoslaviji.

Poljska vstaja v Šleziji.

(Upehi vstaje. — Francija in Anglija.)

Poljska vstaja v Šleziji dobro napreduje. Vršijo se borbe, ki so včasih jako krvave, toda vstaji se držijo izborni.

Radi vstaje v Šleziji je prišlo do ostrega spora med Anglijo in Francijo. Medtem ko stoji Francija odkrito in odločno na strani Poljakov, je imel angleški ministrski predsednik Lloyd George oster govor proti Poljakom. Zagrozil je celo, da bi se dalo Nemcem priložnost, da z nemškim vojaštvom zadušijo poljski upor. Temu govoru se je upr francoski ministrski predsednik Briand in se postavil popolnoma na poljsko stran. Nemci so se tega spora prav razveselili in so mislili, da bodo oni tisti srečni tretji, ki se bode smejali. Toda stvar ni tako tragična in Nemci se prehitro veselijo. Anglija si bode dvakrat premislila nastopiti proti Franciji, ki je edina sila v Evropi, katera dela za Anglijo angl. politiko. Spora med Francijo in Anglijo, Angleži gotovo ne bodo riskirali in to zaradi tega ne, ker nimajo, ako zgubijo Francijo nobenega nadomestila. Raditega že danes lahko rečemo, da bode zmagala francosko in s tem poljsko stališče v Šleziji.

Slovenija.

Shod Nar. - soc. stranke.

V ponedeljek zvečer se je vršil v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani dobro obiskan shod Narodno-socialistične stranke. Shod je otvoril tov. Deržič, pozdravil vse navzoče in nato govoril o stikih med našo in češko - narodno - socialistično stranko in o delovanju iste. H koncu svojega govora je govoril tudi o ustavi in razložil, zakaj stojita naša dva poslanca v opoziciji.

Kot drugi govornik je nastopil tov. Juvan, ki je podal poročilo o delu naše delegacije v Pragi in pred javnostjo razkrinkal delovanje JDS v tu-

žini. Poročal je, da so JDS-arji poslali enega zastopnika v Prago, da bi spletkaril pri bratih Čehih proti naši stranki, češ, Narodno - socialistična stranka je sestavljena iz državi nevarnih elementov.

Tov. Fakin je poročal o programu češke NSS, ki je enak programu naše stranke. Nadalje je govoril o narodnosti in socializmu.

Tov. Kozinc je poročal o mladinskih organizacijah Nar. - soc. stranke na Češkem in pri nas, dalje o važnosti teh organizacij in koliko iste koristijo narodu.

Nato se je tov. Deržič še enkrat zahvalil vsem udeležencem in jih pozval

Po svetu.

Novi bogataši na Japonskem. Tudi dežela vzhajajočega solca ima svoje neštivilne veržnike. Ti japonski veržniki so vtisnili japonskemu glavnemu mestu nenavadno sliko. Koliko je število japonskih veržnikov in koliko imajo nagrabljenega denarja to nam statistika ne pove. Vendar pa menda prav lahko verjamemo časnikarju Challaye, ki pravi, da japonski veržniki v nobenem oziru prav nič ne zaostajajo za veržniki v Evropi. Kakor hitro so se naučili Japonci drugih stvari od Evropejcev, tako hitro so upeljali tudi veržnike, ki danes prav lahko konkurirajo z najbolj perfri-ganimi evropskimi veržniki.

Japan zavzema na vzhodu isto mesto, kakor pri nas Anglija, zraven pa še dela Angležem in Amerikancem sicer tiho pa tem bolj uspešno konkurenco. Japonci imenujejo veržnike „Narikin“. Narikine se dobi v vseh pokljih in slojih. Narikin verži z rižem, usnjem, ribami, municijo, ladjami, grahom in celo z pogrebniimi podjetji, kajti na Japonskem je divjala pred poldrugim letom precej močno španska bolezen in se je verženje s krstami prav dobro izplačalo. Narikinov, ki posedujejo 400 do 600 milijonov Yenov je vse polno. Cel Tokio

pozna onega Narikina, ki je zaslužil na borzi z eno samo potezo 45 mil. Yenov. Casopisi so odprli posebne kolone, v katerih dajejo Narikinom dobre nasvete, kako naj porabijo svoje bogastvo, da bode to v prid državi in narodu. Toda Narikini nočejo o tem ničesar slišati, oni se hočejo le zabavati. Radi tega so se v Tokio neizmerno pomnožile gejšerice (ženske, ki prodajajo ljubžen). V Tokio je do 50.000 gejš, za katere žrtvujejo Narikini letno približno eno milijardo Yenov. Pred 10 leti je bilo na Japonskem prav malo avtomobilov. Le zastopniki tujih držav so imeli avtomobile, bilo jih je v celem Tokio le dva tucata. Danes je v Tokio 9000 avtomobilov, v katerih se vozijo Narikini in dvigajo prah po ulicah glavnega mesta.

Nenavadna uredba. „Amerikansko parobrodno društvo“ misli uvesti na osebnih parnikih po enega dobro plačanega zabavača. Njegova naloga bode, da bode zabaval potnike na dolgih voznjih.

Število izseljencev v Ameriko pomena. Statistični izkazi na Ellis Island velike naseljtvene postaje Amerike izkazujejo precejšno pomenjanje izseljencev v Ameriko v prvem četrtletju leta 1921. V mesecu marcu se je, kakor pričajo izkušnje, priselilo v Ameriko vedno največ ljudi. Letos pa je

prišlo v marcu v Ameriko samo 43.114 ljudi, medtem ko jih je prispelo v januarju 56.465 in v marcu l. 1914 84.000. V februarju je prišlo v Ameriko le 34.595 tujcev. Številu priseljenecv 134.174 v prvem četrtletju, stoji nasproti 81.986 tujcev, ki so se v prvem četrtletju iz Amerike izselili in sicer v januarju 37.442, v februarju 22.404 in v marcu 22.140. Od 1. aprila 1920 pa do 31. marca 1921 se je nase-lilo v Ameriko 652.000 tujcev, 336.000 oseb pa je v enakem času zapustilo Ameriko. Voditelji naselbinske postaje na Ellis Island pravijo, da se je število priseljenecv zmanjšalo radi tega, ker parobrodne družbe v marcu niso sprejemale priseljenecv, to pa radi tega, ker se je pojavljal legar in bi morale ladje radi tega obilo časa ostajati v kvaranteni.

Avtomobilisti v ženski spalnici.

Te dni se je pripetila, kakor poročajo angleški časopisi nenavadna avtomobilska nezgoda. V Kesington - u je napravil lekarnar Walter Falding s popolnoma novim avtomobilom zgodaj zjutraj poskušno voznjo. Ko se je pripeljal v Prince Consort Road je zgubil vodstvo nad avtomobilom in avtomobil se je zaletel z vso močjo proti neki hiši, ki je imela železno ograjo. Avtomobil je prodril ograjo in

zadel ob zid hiše. Falding in z njim se vozeči mehanik sta zletela čez glavo skoz okno, ki se je razbilo na tisoče delov v sobo gospodične Craige. Padla sta na pisalno mizo, katero sta popolnoma zlomila. Gospodična Craige je ležala še v postelji in čitala ravno nek roman, ko sta jo zmotila pri čitanju lekarnar in njegov mehanik. Gospodična se je obiska ustrašila ter začela takoj jecljati, da denarja nima doma, temveč da ima vse shranjeno v banki; mislila je da so vdrli roparji. Ko pa je spoznala skrajno neugoden položaj „gostov“, kako sta se pobirala vsa krvaveča in pobita od tal, ter sta njej povedala, na kak način, da sta prišla v obiske, jih je gospodična prosila, da naj gresta v drugo sobo, da bo mogla ona vstati. Ko se je gospodična potem oblekla, je ponesrečene avtomobiliste lepo obvezala ter poskrbela, da so prišli na svoj dom.

Žene v cerkvenih službah. Na običnem zboru presbiterijske cerkve na Angleškem je bilo s 156 proti 126 glasov sklenjeno, da se smejo od sedaj naprej sprejemati v cerkveno službo tudi ženske kakor starešine in dekanice. Žena, ki hoče biti sprejeta v cerkveno službo mora imeti dober govorniški dar (jeziček ima vsaka na pravem mestu) in se ne sme omožiti.

na vztrajno delo za narodno-socialistično stranko. Vsi govorniki so želi viharno odobravanje. Lepo uspeli shod se je zaključil ob 10. uri zvečer.

Občinske volitve.

Na Bledu je bil izvoljen županom tov. Tominc pristaš NSS.

V Slovenjgradu je bil izvoljen županom tov. Franjo Marčič pristaš NSS.

V Mošnjah je bil izvoljen županom J. Stupica pristaš NSS.

Izzid občinskih volitev v nekaterih občinah.

Hotič: NSS 52 glasov 4 občinske odbornike. Pri volitvah v konstituanto v novembru 1920 je dobila NSS v tej občini 25 glasov.

Soštanj: NSS 3 občinske odbornike.

Sevnica: NSS 86 glasov 5 občinskih odbornikov. Pri volitvah v konstituanto v novembru 1920 je dobila NSS v tej občini 70 glasov.

Gomiljsko: NSS 52 glasov 4 občinske odbornike.

Št. Pavel pri Preboldu: NSS 52 glasov 3 občinske odbornike. Pri volitvah v konstituanto v novembru 1920 je dobila NSS v tej občini 8 glasov.

Vuzenja: NSS 33 glasov 3 občinske odbornike pri volitvah v konstituanto v novembru 1920 je dobila NSS v tej občini 6 glasov.

Tržič: NSS 1 občinskega odbornika, izvoljen v gospodarski stranki.

Občinski odbor v Lučah v Savinski dolini razpuščen. Občinski odbor v Lučah je, ker po razpisu občinskih volitev ni bilo pravočasno vložena nobena kandidatna lista, razpuščen. Za gerenta je imenovan Franc Trontelj. Volitev novega občinskega odbora se mora razpisati najpozneje v šestih tednih.

Slovenska sramota in nemška perfidnost.

Takozvani „slovenski“ socialdemokrat dr. Korun je imel žalostno korajžo, da je govoril 12. maja 1921 v konstituanti sledeče: „Za Slovenijo lahko mirno trdim, da so Nemci v Sloveniji brezpravni.“ („Naprej“ z dne 23. maja 1921, šte. 114.) Človek skoraj svojim očem ne verjame, kljub temu, da vidi to črno na belem v „Napreju“. To je povedal takozvani „slovenski“ socialni demokrat dr. Korun in ni se našel nobeden slovenski poslanec, ki bi tega človeka na licu mesta justificiral. Ni se našel nobeden državotvoren list naših demokratov, da bi to izdajalsko početje enega Slovenca pismeno zavrnil. In tak človek še hodi danes po Sloveniji, ne da bi kdo obračunal z njim, kakor bi on zaslužil. To je naša slovenska sramota, to je naša gnjiloba, ki smrdi do neba. Nemci so pri nas brezpravni, ali ste že slišali kaj tacega. Cela socialna demokracija, cela demokratska stranka, ne delata nič drugega, kakor da ščitita Nemce v naši državi. Mi smo radovedni, kaj bodo rekli k temu

izreku Koruna naši štajerski delavci, ki jih Nemci še danes preganjajo. Da brezpraven je danes v Jugoslaviji slovenski delavec, ki ima še nemškega gospodarja. Dr. Korun je zagovarjal torej tiste Nemce, ki še danes bijejo z bičem po naših delavcih. Namesto, da bi zagovarjal socialni demokrat delavce je šel in je zagovarjal nemške kapitaliste. Za to, da so delavci brezpravni, za to se socialdemokrati ne brigajo, svoje govore v parlamentu porablja za to, da ščitijo nemške kapitaliste.

Seveda, Kristan milijonar, Korun milijonar, ne bosta nastopala proti drugim milijonarjem — delavca imajo pa tako za neumnega, da mislijo, delavec itak ne ve, kaj mi delamo, na shodu se delavce malo nahujska in po tem so itak zadovoljni.

Vsi vemo, kako delajo koroški Nemci s koroškimi Slovenci. Koliko Slovencev so Nemci na Koroškem že ubili, kolikim Slovincem so Nemci zažgali domove. Stejte uboge koroške begunce, ki se potepajo po svetu, pregnani z domače grude. Ne smejo na Koroško, ne smejo k svojim dragim, ker ako bi se kdo zdrnil, da bi hotel na Koroško, ga v najmilejšem slučaju oropajo in potem zaženejo čez mejo, ako pa pride v roke malo hujskim Nemcem, ga pa pretepavajo, trpinčijo ali pa celo ubijejo. Za vse to imamo*stotine prič. In glejte, kaj pišejo nemški listi, navajamo tukaj „Neue Freie Presse“ z dne 21. maja 1921. V enem članku o Koroški piše: „Vesti o zatiranju slovenskega prebivalstva (na Koroškem) so neresnične in lažnjive.“ Tako pišejo nemški listi, kljub temu, da vemo vsi, da je vse resnično kar pišejo naši listi o grozotah, ki se godijo na Koroškem.

Pri nas pa se godi Nemcem bolje kakor Slovincem, bolje kakor Nemcem v Avstriji in Nemčiji in „slovenski“ (?) socialni demokrat ima drznost, da pove v konstituanti na javnem mestu, iz katerega sliši ves svet, da so Nemci v Sloveniji brezpravni. In Slovenci se čudimo, da smo povsod zasmehovani: ali je mogoče drugače, ko imamo v svojih vrstah toliko Korunov.

Slovenski delavci, zapomnite si dr. Koruna, ki zagovarja nemške kapitaliste, zapomnite si ga, in ko pride med vas, obračunajte z njim.

Se mora zmešati, ko so kase skupne.

V zadnji številki smo poročali, kako je hotel popraviti tako lepo nedolžno mariborski „Tabor“ ljubljansko „Jutro“, ki je odstopilo demokratske občinske odbornike socialnim demokratom. Sedaj se je pa „Naprej“ revanžiral in podpisal v šte. 113 z dne 21. maja en članek naslovljen z „Naši kadri“ z JDS. Najbrže so pri „Napreju“ mislili na kadre pri Jadranski banki in na JSDS in JDS milijonarje. Ko so knjigovodstvo in blagajne skupne je pač križ, tu in tam se pač zmeša. Sicer bi pa že čisto lahko nastopili pod eno firmo, bodisi JDS ali JSDS, saj že itak vsi vemo, da sta JDS in JSDS poročeni. Kar z naznanilom ven, pa bo

broj 5729 opozarja, da se v lastnem interesu točno drži predpisanega roka za zamenjavo ro, 2 in 1 K bankovcev, ki se vrši do vključno 4. junija t. l., ker se po poteku tega roka brez izjeme ne bo nikomur dovolila naknadna zamenjava.

2480 birmancev je bilo o binokostnih praznikih v ljubljanski stolnici.

Volka je ustrelil dne 14. t. m. lovski čuvaj Anton Lavrič v Veliki gori nad Sodražico v lovišču dr. Lovrenčiča. Volk, star samec, je tehtal 34 kg. To je že drugi volk, ki ga je ustrelil ta neumorni lovski čuvaj.

Izvoz tobaka ali tobačnih izdelkov do 2 kg prost pristojbin. „Uradni list“, piše, da je privat. izvoz tobaka ali tobačnih izdelkov do 2 kg dovoljen brez plačanja davka na poslovni obrat in brez zavarovanja valute.

Muha ustavila avtomobil. Blizu Gor. Radgone je na bink. ponedeljek navadna muha utavila avtomobil 38 konjskih sil. Muha se je namreč zaričila v malo odprtino, iz katere se vbrizgava bencin v razplinjevalca, vsled česar je motor nehaj. delovati.

Vintgar začasno za občinstvo zaprt. Poprava močno razdejanega Vintgarja se je te dni pričela in bo delo v treh tednih izvršeno. Do tega časa pa ostane Vintgar za občinstvo zaprt.

Umrlo je v Celju v mestu ter v celjski javni bolnici tekom meseca aprila skupno 28 oseb.

Težka nesreča. Rudarskega delavca Feliksa Fakina v Trbovljah je med vožnjo po tiru voz s premogom podrl na tla. Premog mu je zmečkal obe nogi. Težko ranjenega so ga prepeljali v bolnico.

Smrtno se je ponesrečil v hrastniškem rudniku Fr. Brinar.

Padeč z vlaka. Zena krojaškega pomočnika Marija Sitar, stanujoča na Trnovskem pristanu št. 4, je med vožnjo na progi velike Lašče-Dobrepolje tako nesrečno padla z vlaka, da si je zlomila levo nogo.

Neznane utopjenca so potegnili iz Save pri Poganku blizu Litije. Utopljenec je okrog 30 let star.

Samomorilni poskus. Posestnikov sin, 22letnj stari France Bergant iz Zlep pri Medvodah si je v divjem obupu in jezi pognal kroglo iz vojaške puške skozi prsno stran. Zadet se je hotel v srce, a se mu ni posrečilo. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

Premeten goljuf. Jovan Jankovič, ki se izdaja tudi za Jovana Jovano-

viča, potuje po raznih hrvatskih in slovenskih krajih z neko žensko, ki jo izdaja za svojo ženo in toletnim dečkom. Izvršil je v Zagrebu več goljufij, v znesku 80.000 kron, izdajajoč se za vojaškega dobavitelja. Neki Vilni Blacy v Zagrebu je ukradel poročni list ter ni izključeno, da bi se izdajal in legitimiral s tem ukradenim poročnim listom.

Mesto manufakture — premogovo žlindro so našli pri tvrdki Rozman in Tschurn, ko so odprli po železnici došli zaborj manufakture. Iz zaboja je izginilo 7 zavojev blaga, za nadomestilo ukradenega blaga se je pa nahajala med blagom vreča s 40 kg premogovne žlindre, katera teža je točno odgovarjala teži ukradene manufakture.

Na potovanju okraden. Med Logatcem in Borovnico je ukradel doslej neznan tat potniku Adorno Giorgio iz Smirne 280 do 300 lir. Tatvine sumljiv je neki „Franceko“ ki govori slabo italijanščino in bo najbrž iz okolice Gorice doma.

Umor. Pri Sv. Emi na Štajerskem je v nedeljo zvečer hlapec Valentin Herel z vozno ročico s tako silo udaril v pijanosti nekega čevljarja iz Sv. Križa pri Rogatcu po glavi, da je nesrečnež obležal na mestu mrtev.

Nesreča na železnici. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru je bil pri premikanju vozov na binokostni ponedeljek povožen 37letni oženjeni premikač Južne železnice Ivan Pungerčan. Kolo mu je šlo čez spodnji del života. Ponesrečenec je vsled zadobljenih poškodb umrl.

Roparski napad v ljubljanski okolici. Ko se je 18. t. m. vračal posestnik Anton Bremc iz Ljubljane proti Št. Vidu, se mu je pridružil neznanec, ki je rekel, da je prodal vola in da naj gresta skupaj; tudi Bremc se je pohvalil, da ni brez denarja. Dvojico je kmalu dohitel še neki tretji mož in se jim je hotel pridružiti, kar pa Bremčevemu spremljevalcu ni bilo všeč in je rekel Bremcu: „To ni nič prida človek. Pojdiva rajši za železnico domov!“ Bremc ga je ubogal; ko sta prišla že blizu Poljan je zagrabil Bremca njegov spremljevalec, ga vrgel v jarek, davil in tolkel po glavi z roko. Bremc se je dolgo branil, toda roparju se je posrečilo iztrgati Bremcu iz notranjega žepa denarnico, v kateri je bilo 15.000 kron denarja. Ropar je potem pobegnil proti Ljubljani.

Govor poslanca Brandnerja v ustavotvorni skupščini dne 18. maja t. l.

Za Jugoslavijo in obrambo koroških Slovencev.

Gospodje narodni poslanci. Gospod minister za konstituanto je dejal: „naj ves svet ve, da smo mi kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev!“ Naj mi gospod minister oprost, ako mu odgovorim, da bi bilo bolje, ako bi ves svet vedel, da smo mi en narod, da smo država, v kateri biva en narod. Ni v interesu naše države, ako inozemstvo misli, da pri nas ne biva en narod, ampak trije narodi: Srbi, Hrvati in Slovenci.

Gospodje! Koliko je v inostranstvu ljudi, ki ne poznajo naših razmer, ki ne poznajo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ti mislijo, da obstoji celo med Hrvati in Srbi taka razlika, da se niti ne razumejo med seboj. Toda vprašajte samo gospode stenografe in ti vam bodo povedali, da lahko stenografirajo srbskega govornika prav tako kakor hrvaškega. Med Hrvati in Srbi ne obstoji prav nikaka razlika. Toda mi trdimo v inostranstvu, da nismo eno, ampak da smo Srbi, Hrvati in Slovenci.

Gospod, menj se to ne zdi pravilno. To je napaka, to je tudi velika glupost, ako mi sugeriramo celemu svetu, da nismo en narod, ampak da smo trije narodi. Mi moramo vsemu svetu pokazati baš nasprotno, da smo namreč en narod, da smo edinstven narod. (Dr. Monojlovič: „To pokazimo z organizacijo naše države!“) Pokazimo to z organizacijo države in z njenim imenom!

Gospodje, to je v interesu naše države na zunaj, z ozirom na inozemstvo, kakor tudi v interesu ureditve naše države na znotraj. Tudi znotraj v naši državi je napačno, ako prihajamo s tem naslovom. To je povedala mladina že leta 1919 v Parizu, kaj misli o naši firmi SHS: „SHS ustvarja srbski Beograd, hrvaški Zagreb in slovensko Ljubljano, dočim znači Jugoslavija jugoslovanski Beograd, jugoslovanski Zagreb in jugoslovansko Ljubljano. Jugoslavija je pravica vseh na vse, je skrb vsakega človeka za vsak kraj...“ Kolikor se jaz spominjam, je to baš program demokratske stranke, ali je vsaj bil njen program.

Vi ste rekli, da ste za jedinstveno državo, da ste za enega vladarja, za en zakonodajen zbor, za eno odgovorno vlado. Istočasno pa propagirate tukaj misel: SHS. Na eni strani ste centralisti, ste za edinstveno državo, na drugi strani ste pa za separatizem. Če pogledam v tej zbornici okoli sebe, se mi zdi, da se je izvršila neka sprememba. Oni, ki so na desnici in na levi in ki smo jim rekli, da so separatisti, so danes za eno ime, onj pa, ki so v centru in ki so bili do sedaj propagatorji edinstva, so za tri imena. Prosim Vas, to ni nikaka logika. (Minister dr. Kukovec: „Logično je, če se glasuje za ustavo.“) Ako se ustava našim zahtevam primerno izpremeni. Če je močna opozicija, se dajo doseči kake koristne izpremembe, če pa ni močne opozicije, se ne doseže ničesar.

Gospodje, večeraj smo slišali, da bi bilo tudi v interesu Bosancev, Ma-

Tedenske novice.

Neslovanski uradniki se odpuste iz državne službe. Iz Beograda poročajo, da je ministrski svet sklenil odpustiti vse uradnike-tujce. Izkazalo se je namreč, da so nezanesljivi ter da rovarijo proti državi.

Delavci in drugi delojemalci, katerih spore z delodajalci sodi obrtno sodišče, se opozarjajo na to, da bodo smeli voliti prisednike v obrtno in prizivno sodišče le tedaj, če jih bodo delodajalci pravočasno prijavili mestnemu magistratu, da se vpišejo v volilni imenik. Interesirajte se torej sami, da ne bodete izpuščeni iz volilnih imenikov in opozorite na svojo volilno pravico tudi delodajalca, da vas pravočasno naznani magistratu.

Delodajalci in delojemalci, ki imajo pravico voliti prisednike in namestnike v obrtno in prizivno sodišče, ki razsoja spore med delodajalci, se opozarjajo — da bo mestni magistrat založil posebne tiskovine za prijavo

delodajalcev. Kdaj se bodo dobile te tiskovine, bo objavljeno v listih.

Delavske borze. Minister za socialno politiko bo predložil ministrskemu svetu za odobritev novo uredbo o delavskih borzah, ki bo vsebovala vse važnejše odredbe glede javnih odnošajev med delavci in delodajalci. Izdelana je na isti podlagi, na kateri je temeljila stara delavska borza v Beogradu. Predvideno je osnovanje novih delavskih borz v vseh večjih mestih. Nova uredba bi stopila v veljavo s 1. junijem.

Tovorni listi. Ker si stranke niso na jasnem glede nabave tovarnih listov, se razglša, da imajo postaje juž. železnice dovolj veliko zalogo tovarnih listov, ki se lahko naroče pri postajnih načelnikih v poljubni množini.

Zamenjava bankovcev. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno: Občinstvo se v smislu odloka ministrstva financ z dne 7. maja 1921 J

cedoncev, Bunjevcev itd., sploh vseh onih, katerih narodna zavest še ni močno razvita in ki pravzaprav ne ločuje še vere od narodnosti, ako bi naša država ne nazivala SHS, ampak bi imela eno samo ime. Na ta način bi se pridobili tudi ti za našo državo. Ti se čutijo sedaj zapostavljene, ko vidijo, da niso zastopani v imenu države. (Ugovori.) Oni se sedaj še ne prištevajo ne k Hrvatom, ne k Srbom in ne k Slovencem. Če bi imela naša država enotno ime, bi bili tudi ti zadovoljni.

Poleg tega se je govorilo tudi o Slovanih, ki še niso v naši državi. Nočem govoriti o Bolgarih, ker vem, da Vas to boli, ker vem, da rane, ki so jih Vam zadali Bolgari, še niso zaceljene. Toda prepričan sem, da bo prišel čas, ko bomo vsi Jugoslavi zjedinjeni v eni državi. Mi moramo že danes gledati na to, da polagoma pride do tega.

Gospodje, g. Davidovič je bil, mislim, ki je rekel v svojem govoru pri načelni debati, da je treba pozabiti, kar je bilo med nami. Dobro! Ako to velja za nas v tej državi, mora v isti meri veljati tudi za one Slovence, ki so izven te države. Treba je pozabiti, kar je bilo. Ne smemo nositi masčevalnosti v srcu in na jeziku, ampak treba je odpustiti. Če ne bomo odpustili, ne pride nikoli do tega, da bomo Slovani združeni.

Jaz sem torej za eno ime države. Do sedaj se je o tem mnogo razpravljalo v časopisju in čulo se je o imenih „Velika Srbija“ in „Srbohrvaška“.

Kar se tiče „Velike Srbije“, mislim, da naša država s svojimi 13 milijoni prebivalci ni tako velika, da bi se mogla nazivati „Velika Srbija“ kakor n. pr. Velika Britanija. (Dr. Momčilo Ivanič: „Izraz „Velika“ pomeni, da smo največji, kar moremo biti.“) Prosim, kdor se povišuje, bo ponižan. Tako se glasi nek izrek, kaj ne? (Veselo.)

„Srbohrvaška“ tudi ni pravo ime. Logičneje bi bilo „Srboslovenija“, ker imate Srbi in Hrvatje en književni jezik. Zato ni treba Srbom in Hrvatov posebej naglašati. Mi Slovenci, ki se sicer razumemo s Srbi in Hrvatji, imamo poseben književni jezik. (Minister dr. Kukovec: „Ej, ej!“ — Dr. Momčilo Ivanič: „Treba ga je opustiti.“) Ime „Srboslovenija“ bi bilo torej logično. Jaz nočem za to ime pederirati. Rečem samo, da bi bilo to ime logično, docim ime „Srbohrvaška“ ni logično.

Za svojo osebo bi bil jaz v gotovem oziru za to, da se naša država imenuje Srbija. In sicer grem s tega stališča, ker imajo Srbi v svetu že ime in ker Srbe ves svet pozna. Srbi imajo svojo zgodovino in sicer častljivo zgodovino. S tega stališča bi bil jaz za to, da bi se imenovali Kraljevina Srbija, ker bi kot državljani Srbije v svetu mnogo več pomenili, nego pomenimo kot Slovenci ali kot Jugoslavi. Toda, gospodje, če hočemo biti popolnoma enakopravni, ako hočemo biti proti vsem privilegijam, kakor je rekel gospod Davidovič v svojem govoru, potem tudi za to ime ne moremo nastopati. Biti proti vsem privilegijam in za popolno enakopravnost, to znači, da ne moremo sprejeti ne imena Srbija, ne imena Hrvatska in ne imena Slovenija, ako hočemo biti dosledni.

Zato moramo biti za neko drugo ime. Gospodje, razumem, da Vas Srbe boli, ako bi se morali ločiti od svojega imena, ker imate Vi tako preteklost, kakršne Slovenci nimajo, kakršne tudi Hrvatje nimajo, preteklost kakor jo ima malokateri narod. Zato je meni težko Vam reči, da se naj Vi odločite za kako drugo ime. Toda vem pa tudi, da ste Vi takrat, kadar gre za državo in njene interese, požrtvovalni in da znate doprinesiti velike žrtve. (Medklic: „A to se je sedaj pozabilo.“) Vi ste tako delali do sedaj in

jaz bi Vas prosil, da pokažete svojo požrtvovalnost tudi sedaj glede imena. (Medklic: „Zakaj pa Vi niste pokazali požrtvovalnosti za domovino s tem, da bi bili glasovali za ustavo?“) Saj sem Vam že rekel, da je dobro, če imamo tudi nekaj opozicije. Ako se ustava izpremeni, je še vedno dana mogočnost, da bom glasoval za njo. Nisem rekel, da sem proti ustavi; mislim pa, da je dobro, če imamo opozicijo, ki dela na to, da se ustava nekoliko izpremeni. Toda jaz sem med onimi, ki so za pozitivno delo v opoziciji, ne za negativno. (Ploskanje. — Poslanec dr. Momčilo Ivanič: „Vam to priznam.“) Jaz govorim iskreno in kar govorim, prihaja iz srca. Govorim iskreno in kar govorim, prihaja iz srca. Govorim iskreno, ker se ne čutim v tej zbornici tujca, ko govorim. (Minister dr. Kukovec: „Povejte, ali boste glasovali za ustavo, pa je vse dobro. Povejte, da čujemo!“) Povedal sem Vam že, da bomo to videli na koncu, če se bo kaj spremenilo. Toliko Vam lahko rečem, da bom storil svojo dolžnost.

Gospodje, kolikor sem jaz mogoč do sedaj pregledati položaj, je za ime Jugoslavija v naši državi precejšnja večina. (Dr. Laza Markovič: „Ni res!“) Slovenci, moram reči, so vsi za Jugoslavijo, Hrvatje so za Jugoslavijo in včeraj smo videli, da je tudi precejšen del Srbom nastopil za Jugoslavansko državo brez ozira na one Srbe, ki so glede narodnega imena neopredeljeni, kakor sem poprej rekel in ki so tudi za enotno ime. Iz tega sklepam, da ima ime Jugoslavija mnogo privržencev, da ima večino. Vem pa tudi, da je med nami velika mrznja proti temu imenu. (Klici: „Istina!“) Imel sem priliko govoriti v nekaterim go-spodji iz radikalnega kluba, in sem videl, da mislijo, da se pod imenom Jugoslavija skrivajo samo slabi, antidržavni elementi. Morebiti je to pri Vas v Srbiji tako, toda pri nas v Sloveniji so naši Jugoslavi, kakor vem za gotovo, pravi in resnični Jugoslavi. Gospod minister dr. Kukovec mi mora pritrčiti, kajti on je Jugoslovan in njegova stranka je za ime Jugoslavija. Tudi gospod dr. Vošnjak iz samostojne kmetijske stranke je v generalni debati izjavil, da bi mu bilo ime Jugoslavija ljubše, nego SHS; toda on je bil primran, da glasuje za SHS, ker je njegova stranka stopila v vlado in mora držati disciplino.

Jasno je torej, da je mnogo razpoloženja za ime Jugoslavija. Toda, če ste Vi tako protivni temu imenu, moramo pač najti drugo ime, samo da bo to ime enotno. Na vsak način pa moramo imeti za našo državo enotno ime. To je v interesu našega edinstva in naše države.

Gospodje! Za ime Jugoslavija so tudi naši neodrešeni bratje, za Jugoslavijo so Primorci in za Jugoslavijo so naši Korošci. Ime Jugoslavija je tudi že uradno priznano. V časopisju se piše vedno o Jugoslaviji. In, bratje Srbi, ne bojte se, da bo Vaše ime izginito, če piše časopisje o Jugoslaviji, če se naziva naša država Jugoslavija. Srbsko ime ne bo izginito nikdar. Podoben primer imamo na Angleškem. Tam se tudi država imenuje Velika Britanija, toda vi vedno čujete o Angležih in angleškem narodu. Tako se bo tudi Vaše srbsko ime slavilo še v poznih časih, če tudi se država ne bo tako imenovala kakor narod, ki v njej prebiva.

Gospodje, glejte tukaj glasovnico od koroškega plebiscita! Naša država je uradno priznala ime Jugoslavija. To ime so priznali tudi naši zavezniki v medzavezniški komisiji. Za Jugoslavijo je glasovalo 15.278 koroških Slovencev. (Medklic: „A večina je glasovala za Nemško Avstrijo.“) Vi ste o položaju na Koroškem zelo slabo in-

formirani. Vaše časopisje, na primer „Politika“, je pisalo: glasovali so za Nemško Avstrijo, sedaj naj trpijo! Tako se je pisalo v časopisju. Toda gospodje, tako se ne dela! 15.278 ljudi je glasovalo za Jugoslavijo z dušo in srcem in naša država je dolžna, da tem ljudem pomaga. (Klici: „Tako je.“ — Ploskanje.) Ti ljudje sedaj trpijo od avstrijskih oblasti, ker so glasovali Jugoslavijo. Trpijo predvsem tisti, ki so glasovali za Jugoslavijo.

Na tem mestu sta govorila o Koroški komunistična poslanca dr. Markovič in Fabjančič. Dr. Markovič je rekel, da so koroški Slovenci glasovali proti Jugoslaviji radi one naredbe o „redu i radu.“ To ni resnica! Reči moram: Kolikor je na Koroškem delavec, so socialni demokratje, ki stoje pod vplivom nemških soc. demokratov, ki so nacionalni in ne internacijski. In ti bi v vsakem slučaju glasovali za Nemško Avstrijo. Naši ljudje so pa kmetje in ti so glasovali za nas.

Da je nekoliko kmetov glasovalo za Nemško Avstrijo, temu je kriva medzavezniška komisija, ki je delala za Nemce. Medzavezniška komisija se je postavila na stran Nemcev proti našemu narodu. Gospod poslanec Jovanovič, ki je bil predsednik plebiscitne komisije, nam lahko pove, kako je bil naš narod na Koroškem prevarjen, in da ta narod ni želel v Nemško Avstrijo, kakor je rekel komunist Markovič. Ta narod želi biti v Jugoslaviji in prosim, da bi se ga čimprej odrešilo. To je resnica. (Živahno ploskanje.)

Gospod ministriški predsednik nas je baš danes informiral glede Koroške in jaz sem s to informacijo jako zadovoljen; zadovoljen sem, da je v teku neka akcija, ki nam bo, če bomo stali odločno, dala nazaj zaenkrat vsaj one kraje na Koroškem, kjer smo imeli pri plebiscitu večino. (Viharno odobranje.)

Pri nas so iste razmere kakor na Poljskem. Poljaki so Slovani kakor mi in tudi Poljaki so izgubili plebiscit proti Nemcem. Proti Nemcem je težko plebiscirati. Plebiscit je stvar, pri kateri mišljenje ljudstva ne pride do iz-

raza. Plebiscit je stvar, pri kateri odločujejo ekonomske, kulturne in socialne razmere. Tako je bilo na Koroškem in tako je bilo tudi na Poljskem. A kaj so storili Poljaki? Oni okupiranih krajev, kjer so imeli večino, niso zapustili. Oni niso pustili, da poljski narod trpi, da ga Nemci ropajo in pobijajo, marveč so s svojo armado zasedli one kraje. Tako delajo Poljaki. Mi smo pa potegnili našo armado nazaj, ne da bi se dala narodu garancija, da se mu ne bo ničesar zgodilo. Sicer se mu je dala neka garancija, toda ta garancija je ostala samo na papirju, ki se je Nemci ne drže, marveč pobijajo naše ljudi kakor pse. Imamo mrtve, imamo ranjence, imamo oropane, imamo begunce, preganjene od Nemcev.

Gospod finančni minister je rekel, da se je za ruske begunce izplačalo 73 milijonov dinarjev podpore. Toda za naše koroške begunce se ni dalo ničesar, proti čemur moram najodločnejše protestirati.

(Dalje prihodnjič.)

Listnica uredništva. Gosp. A. P. Polemike radi samev z najboljšo voljo ne moremo priobčiti; verjemite, da oženjenim ne gre nič boljše, kljub temu, da imajo družinske doklade. Prepričani smo, da bi marsikateri zakonski mož odstopil rad družinsko doklado, ako bi hotel kdo prevzeti v oskrbo njegovo družino. — **Vuzenica.** Pišite nam večkrat. Poročajte nam zlasti dogodke in novice, katerih še drugi listi niso priobčili.

Listnica uredništva. — R. Celje. Odgovorite nam takoj, ali naj natisnemo Vaš članek z Vašim podpisom?

Listnica uredništva: Ptuj. Zali bog članek prepoznali, pride prihodnjič. Radi preselitve tiskarne so velike tehnične zapreke.

Dolžnost naših somišljenikov je, da poročajo važne dogodke in novice, hitro in povsem resnično „Novi Pravdi“.

Odgovorni urednik: H. Sever. Izdaja konzorcij „Nove Pravde“. Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Primarij Dr. Hugon Robič

dolgoletni asistent univerzitetne klinike za kožne in spolne bolezni prof. dr. Matzenauerja v Gradcu, ordinira v Mariboru, Prešernova ulica 2, II. nadstr. od 14. (2) ure do 16 (4) ure.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh dimenzijah, gumijevе predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potreščine priporoča po najnižjih cenah 11-16

M. KUŠTRIN

Ljubljana

Dunajska cesta št. 20
Telefon št. 470.

Podružnica: Maribor
Jurčičeva ulica št. 9.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13-14 pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Franc Brumat

Ljubljana

6-12
Vsakovrstna manufaktur
Mestni trg št. 25, I. n.

Somišljeniki! Prispevajte za tiskovni sklad!

Kapital: 20.000.000 kron.

Rezerve okrog 6.000.000 R.

Slovenska eskomptna banka

LJUBLJANA
Selenburgova ul. 1.

Interesna skupnost s „Hrvatsko eskomptno banko“ in „Srbsko banko“ v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje,

Denarne vloge - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut - Eskompt menic, terjatev, faktur - Akreditivi - Borza. 20-5